C/2026/3937

1.9.2026

ZALECENIE RADY

z dnia 10 lipca 2026 r.

w sprawie polityki gospodarczej, polityki społecznej, polityki zatrudnienia, polityki strukturalnej i polityki budżetowej Słowenii

(C/2026/3937)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 121 ust. 2 i art. 148 ust. 4,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1263 z dnia 29 kwietnia 2024 r. w sprawie skutecznej koordynacji polityk gospodarczych i w sprawie wielostronnego nadzoru budżetowego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97 ([1]), w szczególności jego art. 3 ust. 3,

uwzględniając zalecenie Komisji Europejskiej,

uwzględniając rezolucje Parlamentu Europejskiego,

uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej,

uwzględniając opinię Komitetu ds. Zatrudnienia,

uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno-Finansowego,

uwzględniając opinię Komitetu Ochrony Socjalnej,

uwzględniając opinię Komitetu Polityki Gospodarczej,

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) Rozporządzenie (UE) 2024/1263 określa cele ram zarządzania gospodarczego, jakimi są wspieranie zdrowych i stabilnych finansów publicznych oraz zrównoważonego i inkluzywnego wzrostu i odporności poprzez reformy i inwestycje, a także zapobieganie nadmiernym deficytom budżetowym. Rozporządzenie stanowi, że Rada i Komisja prowadzą wielostronny nadzór w kontekście europejskiego semestru zgodnie z celami i wymogami określonymi w Traktacie o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE). Europejski semestr obejmuje, w szczególności, formułowanie zaleceń dla poszczególnych krajów i nadzór nad ich wdrażaniem.

(2) W dniu 25 listopada 2025 r. Komisja przyjęła opinię w sprawie projektu planu budżetowego Słowenii na 2026 r. W tym samym dniu, działając na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1176/2011, Komisja przyjęła sprawozdanie przedkładane w ramach mechanizmu ostrzegania na 2026 r., w którym nie wskazała Słowenii jako jednego z państw członkowskich, w przypadku których potrzebna będzie szczegółowa ocena sytuacji. Komisja przyjęła również zalecenie dotyczące zalecenia Rady w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro, zalecenie dotyczące zalecenia Rady w sprawie kapitału ludzkiego w Unii Europejskiej oraz wniosek dotyczący wspólnego sprawozdania o zatrudnieniu na 2026 r., w którym przeanalizowano wdrażanie wytycznych dotyczących zatrudnienia i zasad Europejskiego filaru praw socjalnych. Rada przyjęła zalecenie w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro ([2]) w dniu 21 kwietnia 2026 r., a wspólne sprawozdanie o zatrudnieniu i zalecenie w sprawie kapitału ludzkiego – w dniu 9 marca 2026 r.

([1]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1263 z dnia 29 kwietnia 2024 r. w sprawie skutecznej koordynacji polityk gospodarczych i w sprawie wielostronnego nadzoru budżetowego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97 (Dz.U. L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

([2]) Dz.U. C, C/2026/2434, 28.4.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj.

(3) W dniu 29 stycznia 2025 r. Komisja opublikowała Kompas konkurencyjności – strategiczne ramy mające na celu zwiększenie globalnej konkurencyjności Unii w ciągu najbliższych pięciu lat. Wskazano w nim trzy wymogi transformacyjne, tzn. innowacje, dekarbonizację i konkurencyjność oraz bezpieczeństwo, które stanowią podstawowe filary zrównoważonego wzrostu gospodarczego. Odkąd opublikowano Kompas konkurencyjności, jest on wykorzystywany jako podstawa prac w ramach europejskiego semestru, co pozwala zapewnić spójność polityk gospodarczych państw członkowskich ze strategicznymi celami UE i stworzyć jednolite podejście do zarządzania gospodarczego, które wspiera zrównoważony wzrost, innowacje i odporność w całej Unii.

(4) W 2026 r. europejski semestr na rzecz koordynacji polityki gospodarczej nadal przebiega równolegle z ostatnim etapem wdrażania Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF) ([3]). Plany odbudowy i zwiększania odporności (RRP), wraz z finansowaniem w ramach polityki spójności, mają zasadnicze znaczenie dla realizacji priorytetów politycznych w ramach europejskiego semestru, ponieważ w planach tych miały znaleźć się rozwiązania umożliwiające skuteczne sprostanie wszystkim wyzwaniom wskazanym w odpowiednich zaleceniach dla poszczególnych krajów wydanych w ostatnich cyklach lub znacznej części tych wyzwań, a w programach finansowanych w ramach europejskiej polityki spójności wymagano uwzględnienia zaleceń dla poszczególnych krajów. W związku ze zbliżającym się zakończeniem funkcjonowania RRF niezwykle ważne jest utrzymanie reform i inwestycji wspieranych i realizowanych w ramach RRF, w szczególności tych, które przyczyniają się do sprostania wyzwaniom wskazanym w zaleceniach dla poszczególnych krajów, a także wykorzystanie tych reform i inwestycji jako podstawy do dalszych działań.

(5) W dniu 3 czerwca 2026 r. Komisja opublikowała sprawozdanie krajowe na 2026 r. dotyczące Słowenii. Oceniła w nim postępy Słowenii we wdrażaniu zaleceń dla tego kraju z 2025 r. oraz podsumowała realizację RRP przez Słowenię. Na podstawie tej analizy w sprawozdaniu krajowym wskazano najpilniejsze wyzwania, przed którymi stoi Słowenia. Oceniono w nim również postępy Słowenii we wdrażaniu Europejskiego filaru praw socjalnych oraz w realizacji głównych celów Unii dotyczących zatrudnienia, umiejętności oraz ograniczania ubóstwa i wykluczenia społecznego, a także postępy w realizacji celów ONZ w zakresie zrównoważonego rozwoju.

(6) W dniu 21 stycznia 2025 r. Rada, na podstawie oceny i zalecenia Komisji, przyjęła zalecenie w sprawie zatwierdzenia krajowego średniookresowego planu budżetowo-strukturalnego Słowenii ([4]). Plan ten obejmuje lata 2025–2028 i przedstawia dostosowanie fiskalne rozłożone na okres czterech lat. Rada zaleciła następujące maksymalne stopy wzrostu wydatków netto: 5,6 % w 2025 r., 4,4 % w 2026 r., 4,1 % w 2027 r. oraz 4,0 % w 2028 r., co odpowiada maksymalnym skumulowanym stopom wzrostu obliczonym przez odniesienie do roku bazowego 2023, wynoszącym: 12,1 % w 2025 r., 17,0 % w 2026 r., 21,8 % w 2027 r. oraz 26,6 % w 2028 r.

(7) Rosyjska wojna napastnicza przeciwko Ukrainie i jej reperkusje stanowią dla Unii Europejskiej wyzwanie egzystencjalne. Komisja zwróciła się do państw członkowskich, aby wystąpiły o uruchomienie w skoordynowany sposób krajowej klauzuli wyjścia przewidzianej w pakcie stabilności i wzrostu w celu wsparcia działań UE na rzecz szybkiego i znacznego zwiększenia wydatków na obronę, a Rada Europejska pozytywnie odniosła się do tej propozycji w dniu 6 marca 2025 r. W następstwie wniosku Słowenii i na zalecenie Komisji Rada w dniu 8 lipca 2025 r. przyjęła zalecenie zezwalające Słowenii na odchylenie od zalecanych maksymalnych stóp wzrostu wydatków netto ([5]). Okres, w którym uruchomiona zostaje krajowa klauzula wyjścia (2025–2028), umożliwia Słowenii zmianę priorytetów wydatków sektora instytucji rządowych i samorządowych lub zwiększenie dochodów sektora instytucji rządowych i samorządowych, tak aby trwale wyższe wydatki na obronę nie zagrażały stabilności finansów publicznych w perspektywie średniookresowej.

([3]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiające Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (Dz.U. L 57 z 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([4]) Zalecenie Rady z dnia 21 stycznia 2025 r. w sprawie zatwierdzenia krajowego średniookresowego planu budżetowo-strukturalnego Słowenii (Dz.U. C, C/2025/640, 10.2.2025, https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2025/640/oj).

([5]) Zalecenie Rady z dnia 8 lipca 2025 r. zezwalające Słowenii na odchylenie od maksymalnych stóp wzrostu wydatków netto ustalonych przez Radę na podstawie rozporządzenia (UE) 2024/1263 (Uruchomienie krajowej klauzuli wyjścia) (Dz.U. C, C/2025/3973, 20.8.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3973/oj).

(8) W dniu 30 kwietnia 2026 r. Słowenia przedłożyła swoje roczne sprawozdanie z postępów za 2026 r. ([6]) zawierające informacje na temat przestrzegania zalecanych maksymalnych stóp wzrostu wydatków netto oraz stanu realizacji reform i inwestycji ukierunkowanych na główne wyzwania wskazane w zaleceniach krajowych w ramach europejskiego semestru. Roczne sprawozdanie z postępów odzwierciedla również półroczną sprawozdawczość Słowenii z postępów w realizacji planu odbudowy i zwiększania odporności, zgodnie z art. 27 rozporządzenia (UE) 2021/241.

(9) Wzrost realnego PKB w 2025 r. wyniósł 1,1 %, a inflacja HICP – 2,5 %. Według prognozy Komisji z wiosny 2026 r. realny PKB wzrośnie o 1,9 % w 2026 r. i o 2,3 % w 2027 r., a inflacja HICP wyniesie 3,5 % w 2026 r. i 2,5 % w 2027 r.

(10) Według danych Eurostatu ([7]) deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych Słowenii wzrósł z 0,9 % PKB w 2024 r. do 2,5 % PKB w 2025 r. Wzrost deficytu w 2025 r. wynika głównie ze stałego wzrostu wydatków bieżących, rekordowo wysokiego poziomu inwestycji publicznych i cyklicznego spowolnienia pod względem dochodów. Przy uwzględnieniu środków z zakresu polityki znanych do daty granicznej prognozy deficyt przewidziany w prognozie Komisji z wiosny 2026 r. ma wynieść 3,3 % PKB w 2026 r. i 3,5 % w 2027 r. Wzrost w 2026 r. odzwierciedla głównie wzrost wydatków bieżących spowodowany zużyciem pośrednim w sektorze instytucji rządowych i samorządowych, świadczeniami społecznymi i wynagrodzeniami w sektorze publicznym. Wzrost deficytu w 2027 r. wynika głównie z wygaśnięcia unijnych przesunięć z dotacji w ramach RRF przy utrzymującym się wysokim poziomie inwestycji publicznych.

(11) W dniu 11 maja 2026 r., po dacie granicznej prognozy Komisji z wiosny 2026 r., Zgromadzenie Państwowe przyjęło dodatkowe środki zwiększające deficyt w obszarze podatku dochodowego od osób fizycznych, składek na ubezpieczenia społeczne, podatków od produktów i transferów socjalnych, których łączny koszt budżetowy według szacunków Komisji wyniesie w 2026 r. od 0,5 % do 1,0 % PKB. Oczekuje się, że większość tych środków nie będzie miała charakteru tymczasowego i zwiększy deficyt w 2026 r. i w kolejnych latach. Ponadto poprzedni rząd przygotował szereg środków oszczędnościowych mających na celu zmniejszenie deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych do poziomu poniżej 3 % PKB. Ze względu na niepewność co do ich wielkości i przyjęcia na obecnym etapie nie bierze się pod uwagę wpływu tych nowszych środków.

(12) Z szacunków Komisji wynika, że w 2025 r. kurs polityki fiskalnej ([8]), który obejmuje wydatki finansowane zarówno ze środków krajowych, jak i unijnych, był ekspansywny, na poziomie 1,6 % PKB. Prognozuje się, że w 2026 r. będzie on ekspansywny na poziomie 1,3 % PKB, a w 2027 r. – restrykcyjny, na poziomie 0,7 % PKB.

(13) Według danych Eurostatu ([9]) dług sektora instytucji rządowych i samorządowych Słowenii spadł z 66,4 % PKB na koniec 2024 r. do 65,7 % PKB na koniec 2025 r. Spadek wskaźnika zadłużenia w 2025 r. odzwierciedla głównie zmniejszającą zadłużenie różnicę między stopą procentową a stopą wzrostu. Przy uwzględnieniu środków z zakresu polityki znanych w dacie granicznej prognozy relacja długu do PKB przewidziana w prognozie Komisji z wiosny 2026 r. ma spaść do 64,9 % do końca 2026 r., a następnie wzrosnąć do 65,1 % do końca 2027 r. Spadek wskaźnika zadłużenia w 2026 r. odzwierciedla głównie zmniejszającą zadłużenie różnicę między stopą procentową a stopą wzrostu oraz zmniejszającą zadłużenie wartość rezydualną zmiany długu.

([6]) Roczne sprawozdanie z postępów Słowenii za 2026 r. zostało przygotowane przez ustępujący rząd przy założeniu kontynuacji dotychczasowej polityki. Roczne sprawozdania z postępów za 2026 r. są dostępne na stronie: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

([7]) Eurostat-Euro Indicators [Wskaźniki dotyczące euro, Eurostat], 22 kwietnia 2026 r.

([8]) Kurs polityki fiskalnej jest zdefiniowany jako miara rocznej zmiany sytuacji budżetowej sektora instytucji rządowych i samorządowych. Służy on do oceny impulsu dla gospodarki wynikającego z polityk fiskalnych, zarówno tych finansowanych ze środków krajowych, jak i z budżetu UE. Miernikiem kursu polityki fiskalnej jest różnica między (i) potencjalnym wzrostem w perspektywie średnioterminowej a (ii) zmianą poziomu wydatków pierwotnych po skorygowaniu o działania dyskrecjonalne po stronie dochodów oraz z uwzględnieniem wydatków finansowanych z bezzwrotnego wsparcia (dotacji) w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz innych funduszy unijnych.

([9]) Eurostat-Euro Indicators [Wskaźniki dotyczące euro, Eurostat], 22 kwietnia 2026 r.

(14) Z danych Eurostatu ([10]) wynika, że całkowite wydatki obronne sektora instytucji rządowych i samorządowych w Słowenii sięgnęły 1,3 % PKB w 2025 r., co oznacza wzrost o 0,2 punktu procentowego PKB w porównaniu z rokiem odniesienia 2021. Zgodnie z prognozą Komisji z wiosny 2026 r. przewiduje się, że w 2026 r. wydatki te wyniosą 1,6 % PKB, co odpowiada wzrostowi o 0,5 punktu procentowego PKB w porównaniu z 2021 r. ([11])

(15) Unia nadal stoi w obliczu ryzyka zakłóceń w dostawach energii i dużej zmienności cen, spotęgowanego napięciami geopolitycznymi, które wpływają na światowe rynki ropy naftowej i gazu. Doświadczenia z kryzysu energetycznego w latach 2022–2023 pokazały, że szeroko zakrojone i nieukierunkowane środki wiążą się z dużymi kosztami fiskalnymi i są nieefektywne pod względem społecznym i gospodarczym. Od wybuchu wojny na Bliskim Wschodzie w lutym 2026 r. Słowenia przyjęła środki polityki fiskalnej w celu złagodzenia wpływu wysokich cen energii na gospodarstwa domowe i przedsiębiorstwa ([12]). Obejmują one nieukierunkowaną obniżkę akcyzy na olej napędowy, benzynę i olej opałowy, która ma obowiązywać do końca roku, oraz nieukierunkowaną obniżkę podatku ekologicznego od emisji dwutlenku węgla na olej napędowy, benzynę i olej opałowy, która ma wygasnąć w czerwcu 2026 r. Według prognozy Komisji z wiosny 2026 r. koszty fiskalne tych środków wyniosą 0,2 % PKB w 2026 r. Według szacunków Komisji, gdyby środki te pozostały w mocy do końca 2026 r., ich koszty fiskalne wyniosłyby 0,3 % PKB w 2026 r.

(16) Według obliczeń Komisji wydatki netto w Słowenii wzrosły o 8,8 % w 2025 r., a o 13,2 % w ujęciu łącznym w latach 2024 i 2025. Wzrost wydatków netto w 2025 r. przekracza zalecaną maksymalną stopę wzrostu, stanowiąc odchylenie o 1,4 % PKB w ujęciu rocznym. Łącznie w latach 2024 i 2025 skumulowana stopa wzrostu wydatków netto również przekracza zalecaną maksymalną stopę wzrostu, stanowiąc odchylenie o 0,5 % PKB w ujęciu łącznym. Biorąc pod uwagę elastyczność w zakresie wyższych wydatków na obronę przewidzianą w krajowej klauzuli wyjścia, przy uwzględnieniu 2024 i 2025 roku w ujęciu skumulowanym, skumulowane odchylenie wydatków netto wynosi nieznacznie powyżej 0,3 % PKB.

(17) Na podstawie obliczeń Komisji przewiduje się, że wydatki netto w Słowenii wzrosną o 7,2 % w 2026 r., a o 21,3 % w ujęciu łącznym w latach 2024, 2025 i 2026. Prognozowany wzrost wydatków netto w 2026 r. przekracza zalecaną maksymalną stopę wzrostu, stanowiąc odchylenie o 1,2 % PKB w ujęciu rocznym. Łącznie w latach 2024, 2025 i 2026 przewidywana skumulowana stopa wzrostu wydatków netto również przekracza zalecaną maksymalną stopę wzrostu, stanowiąc odchylenie o 1,7 % PKB w ujęciu łącznym. Biorąc pod uwagę elastyczność w zakresie wyższych wydatków na obronę przewidzianą w krajowej klauzuli wyjścia, przy uwzględnieniu 2024, 2025 i 2026 roku, prognozowane skumulowane odchylenie wydatków netto wynosi 1,2 % PKB.

(18) W dniu 3 czerwca 2026 r. Komisja przyjęła sprawozdanie na podstawie art. 126 ust. 3 TFUE ([13]). W sprawozdaniu tym oceniono sytuację Słowenii pod kątem spełnienia kryterium deficytu, ponieważ planowany deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych w 2026 r. przekracza wartość odniesienia wynoszącą 3 % PKB. W sprawozdaniu stwierdzono, że Słowenia nie spełnia kryterium deficytu. Jednocześnie Rada uruchomiła wobec Słowenii krajową klauzulę wyjścia, a przekroczenie wartości odniesienia dla deficytu jest w całości wyjaśnione przeznaczaniem od 2021 r. większych wydatków na obronę, zgodnie z prognozą Komisji z wiosny 2026 r. Chociaż Komisja jest zdania, że na obecnym etapie nie ma podstaw do wszczęcia procedury nadmiernego deficytu wobec Słowenii, nadal istnieje jednak znaczna niepewność co do perspektyw fiskalnych na 2026 r. (por. motyw 12). Jeżeli nie zostaną podjęte wystarczające środki naprawcze w sposób wiarygodny i terminowy, może to doprowadzić do wszczęcia procedury nadmiernego deficytu wobec Słowenii jesienią. W świetle powyższego i zważywszy na opinię Komitetu Ekonomiczno–Finansowego wydaną na podstawie art. 126 ust. 4 TFUE, Komisja na tym etapie nie zaproponowała wszczęcia procedury nadmiernego deficytu.

([10]) Eurostat, wydatki sektora instytucji rządowych i samorządowych według klasyfikacji funkcji sektora instytucji rządowych i samorządowych (COFOG).

([11]) Definicja „wydatków na obronę" według NATO różni się od definicji „obrony narodowej" według klasyfikacji COFOG. Mogą ponadto występować różnice związane z czasem rejestracji wydatków, w szczególności wydatków na sprzęt wojskowy, ponieważ sprawozdawczość NATO opiera się na innych zasadach dotyczących czasu rejestracji niż rachunki narodowe.

([12]) Odzwierciedla to sytuację w dacie granicznej prognozy Komisji z wiosny 2026 r. (4 maja 2026 r.).

([13]) Sprawozdanie Komisji opracowane zgodnie z art. 126 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, 3.6.2026, COM(2026) 302 final.

(19) Struktura podatkowa Słowenii w dużym stopniu opiera się na opodatkowaniu pracy, które w 2023 r. stanowiło 52 % łącznych dochodów podatkowych. W kontekście szybko starzejącego się społeczeństwa i kurczącej się siły roboczej w wieku produkcyjnym duże uzależnienie Słowenii od opodatkowania pracy stwarza ryzyko strukturalne, ponieważ wysoki klin podatkowy może zniechęcać do tworzenia miejsc pracy i mieć negatywny wpływ na podaż pracy i konkurencyjność. Obecnie Słowenia w ograniczonym stopniu korzysta z mniej zakłócających źródeł dochodów; pobierane okresowo podatki od nieruchomości generują dochody znacznie poniżej średniej dla UE, a reformy w tej dziedzinie nie zostały przedstawione. Słowenia nie dysponuje mechanizmami umożliwiającymi ocenę efektywności ekonomicznej lub konieczności ponownego ponoszenia na dużą skalę wydatków podatkowych wynoszących 5,2 % PKB w 2023 r. Systematyczny przegląd tych wydatków i korekty podatków od nieruchomości rozszerzyłyby podstawę opodatkowania i stworzyłyby dodatkową przestrzeń fiskalną. Przywracanie równowagi struktury podatkowej w kierunku bardziej zrównoważonych źródeł sprzyjających wzrostowi gospodarczemu łagodzi ryzyko strukturalne i wspiera stabilność finansów publicznych.

(20) Zwiększenie efektywności wydatków publicznych jest konieczne, aby zaradzić rosnącym kosztom starzenia się społeczeństwa i poprawić jakość finansów publicznych. Chociaż Słowenia ma doświadczenie w sporządzaniu analiz wydatków, nie są one jeszcze systematycznie uwzględniane w rocznej procedurze budżetowej. Instytucjonalizacja regularnych przeglądów wydatków w największych obszarach wydatków, zwłaszcza w obszarze ochrony socjalnej (17,1 % PKB), opieki zdrowotnej (8 %), spraw gospodarczych (5,7 %) i edukacji (5,5 %), ułatwiłaby skuteczniejszą realokację zasobów i zwiększyłaby rozliczalność. Pomimo wzrostu transferów socjalnych odsetek osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym wzrósł czwarty rok z rzędu, w szczególności odzwierciedlając wzrost wskaźnika zagrożenia ubóstwem wśród osób starszych, co wskazuje, że system nie dociera do osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji. Przyrost efektywności można osiągnąć dzięki lepszemu ukierunkowaniu świadczeń społecznych, harmonizacji rozdrobnionego wsparcia dla rodzin i rozwiązaniu problemu świadczeń w zakresie zwolnień chorobowych. Spadek demograficzny, starzenie się społeczeństwa i nierówny dostęp do wysokiej jakości usług kluczowych (opieka zdrowotna i edukacja) pogłębiają dysproporcje terytorialne, co ma wpływ w szczególności na obszary wiejskie. Ponadto, chociaż poziom inwestycji publicznych pozostaje wysoki, poprawa ich struktury i planowania za pomocą lepszej koordynacji między władzami krajowymi i lokalnymi jest konieczna, aby zapewnić stabilność finansów publicznych i wspierać potencjał wzrostu gospodarczego.

(21) Wdrażanie programów polityki spójności, które obejmują wsparcie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST), Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+) oraz Funduszu Spójności (FS), przebiega w Słowenii w tempie szybszym od średniego poziomu UE, zarówno pod względem wyboru projektów, jak i płatności. Ważne jest utrzymanie obecnej dynamiki, a jednocześnie zmaksymalizowanie wpływu inwestycji w terenie. Słowenia podejmuje już działania w ramach swoich programów polityki spójności, aby pobudzać konkurencyjność i wzrost. Niektóre obszary mogą jednak wymagać dalszego wsparcia w zakresie wdrażania, m.in. obszary związane z umiejętnościami, badaniami naukowymi i innowacjami, przystosowaniem się do zmiany klimatu, gospodarką wodną i świadczeniem usług lokalnych. Konieczne jest zapewnienie szybkiej i skutecznej realizacji nowych inwestycji wskazanych przez Słowenię w przeglądzie śródokresowym funduszy polityki spójności, w szczególności inwestycji związanych z pięcioma priorytetami określonymi w rozporządzeniu w sprawie przeglądu śródokresowego ([14]).

(22) Słowenia mierzy się z kilkoma wyzwaniami, które dotyczą sektora energetycznego, zrównoważonego transportu, odporności na zmianę klimatu i ochrony środowiska, otoczenia działalności gospodarczej, konkurencyjności i niedoboru siły roboczej.

(23) Jak wskazano w Kompasie konkurencyjności, wszystkie instytucje unijne, krajowe i lokalne muszą dołożyć wszelkich starań, aby tworzyć prostsze przepisy i przyspieszyć procedury administracyjne. Komisja wyznaczyła ambitne cele dotyczące ograniczenia obciążenia administracyjnego: o co najmniej 25 % dla wszystkich przedsiębiorstw i co najmniej 35 % dla MŚP. Stworzyła również nowe narzędzia służące osiąganiu tych celów, między innymi mechanizm testowania całego prawodawstwa UE w warunkach skrajnych oraz wzmocnione dialogi z zainteresowanymi stronami. Aby sprostać tym ambitnym celom, Słowenia również musi podjąć działania. Chociaż osiągnięto pewien postęp, nadal istnieje potrzeba ściślejszej współpracy i koordynacji między szczeblem krajowym, regionalnym i lokalnym. 66 % przedsiębiorstw w Słowenii uważa, że złożoność procedur administracyjnych utrudnia prowadzenie działalności gospodarczej ([15]). Wyzwania strukturalne nadal negatywnie wpływają na otoczenie działalności gospodarczej w Słowenii, a niedobory siły roboczej i kwalifikacji oraz obciążenia regulacyjne i podatkowe stanowią poważne ograniczenia dla inwestycji i wzrostu gospodarczego. Procesy wydawania pozwoleń pozostają szczególnie uciążliwe z powodu długich terminów wydawania pozwoleń na budowę i pozwoleń środowiskowych, potrzeby fizycznego zarządzania formalnościami prawnymi oraz ograniczonej interoperacyjności rejestrów cyfrowych. Pomimo znacznych postępów w cyfryzacji usług publicznych Słowenia nadal plasuje się poniżej średniej UE i nadal istnieją pewne wyzwania związane z zapewnieniem projektowania zorientowanego na użytkownika, interoperacyjności i ponownego wykorzystania danych na wszystkich szczeblach administracji rządowej. Utrzymują się bariery regulacyjne dla jednolitego rynku, mające wpływ w szczególności na transgraniczny handel usługami i niektóre zawody regulowane, a postępy w ich usuwaniu nadal są ograniczone. W związku z tym zwiększenie zakresu, ambicji i tempa uproszczenia przepisów oraz modernizacji administracji publicznej może poprawić jakość i obniżyć ceny, a także wspierać wzrost gospodarczy w dłuższej perspektywie.

([14]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2025/1914 z dnia 18 września 2025 r. w sprawie zmiany rozporządzeń (UE) 2021/1058 i (UE) 2021/1056 w odniesieniu do środków szczególnych mających na celu sprostanie strategicznym wyzwaniom w kontekście przeglądu śródokresowego.

([15]) „Businesses' attitudes towards corruption in the EU" [„Opinie przedsiębiorców na temat korupcji w UE"], sprawozdanie z badania Eurobarometr Flash za 2025 r.

(24) Współpraca publiczno-prywatna Słowenii w zakresie badań naukowych i innowacji pod względem wspólnych publikacji utrzymuje się nieco powyżej średniej UE, ale państwo to ma trudności z przekształceniem najwyższej klasy badań naukowych w udane produkty; dalsze postępy w tym zakresie można by osiągnąć, ułatwiając transfer wiedzy i zapewniając wsparcie finansowe dla działalności badawczo-rozwojowej. Chociaż wydatki przedsiębiorstw na badania i rozwój w Słowenii utrzymują się na poziomie średniej UE, w ciągu trzech lat spadły do 1,5 % PKB, zwłaszcza wśród MŚP. Ponadto wydatki publiczne Słowenii na badania i rozwój nadal pozostają w tyle za średnią UE za 2024 r. (0,64 % w porównaniu z 0,72 % PKB), a także za celem krajowym (1,25 %). Regionalne zdolności innowacyjne są skutecznie wzmacniane, choć niektóre regiony nadal borykają się z niższymi inwestycjami w badania i rozwój oraz słabszymi wynikami w zakresie produktywności, co ogranicza konkurencyjność i wzrost gospodarczy oparty na innowacjach. Chociaż realizowane są pewne pozytywne inicjatywy, w tym strategiczne projekty finansowania i ukierunkowane wsparcie dla wniosków o dużym potencjale, skuteczne wdrożenie alternatywnych instrumentów inwestycyjnych, zwłaszcza w przypadku przedsiębiorstw typu start-up, ma istotne znaczenie dla pełnego wykorzystania zdolności innowacyjnych Słowenii i ich pełnej realizacji. Słowenia podjęła działania na rzecz poprawy zarządzania badaniami naukowymi i innowacjami, konsolidując większość polityk w zakresie badań naukowych i innowacji w jednym ministerstwie, aktualizując ustawę o działalności badawczej, rozwojowej i innowacyjnej oraz tworząc horyzontalne mechanizmy koordynacji w celu usprawnienia inicjatyw politycznych, które były częścią słoweńskiego planu odbudowy i zwiększania odporności (RRP). Chociaż reformy te zostały wdrożone, ich wpływ nie jest jeszcze widoczny, a mechanizmy mogą wymagać dodania komponentu monitorowania w celu śledzenia postępów i ewentualnego wzmocnienia. Ponadto nie wprowadzono jeszcze bardziej systematycznego podejścia do transferu wiedzy, co może utrudniać przekształcanie wysokiej jakości badań akademickich w produkty opłacalne z handlowego punktu widzenia.

(25) Słoweńskie przedsiębiorstwa polegają głównie na finansowaniu bankowym ze względu na słabiej rozwinięty rynek kapitałowy kraju i ograniczony udział krajowych inwestorów instytucjonalnych w finansowaniu innowacyjnych przedsiębiorstw i przedsiębiorstw typu start-up. Sektory inwestycji na niepublicznym rynku kapitałowym i kapitału wysokiego ryzyka są znacznie mniej rozwinięte niż ich odpowiedniki w UE – w 2024 r. aktywa wynosiły odpowiednio zaledwie 0,04 % i 0,01 % PKB, w porównaniu ze średnimi unijnymi wynoszącymi 0,46 % i 0,06 % PKB. Ponadto słoweńskie gospodarstwa domowe zazwyczaj przechowują dużą część swoich aktywów finansowych w gotówce i depozytach, zamiast inwestować w rynkowe instrumenty finansowe. Sektor funduszy emerytalnych charakteryzuje się niskim poziomem aktywów – w 2024 r. wynosiły one zaledwie 7,1 % PKB, co stanowi trzeci najniższy poziom w UE. Rynek finansowania pozabankowego w Słowenii musi się rozwinąć i zdywersyfikować, aby zwiększyć dostępność kapitału wysokiego ryzyka oraz pobudzić innowacyjne inwestycje i długoterminową konkurencyjność. Rozwój finansowania kapitałowego i kapitału wysokiego ryzyka nie jest wspierany przez inwestycje kapitałowe podmiotów wypłacających emerytury, co może przyczynić się do wzrostu emerytur dodatkowych i jest ważne dla rozwoju innowacyjnych przedsiębiorstw typu start-up.

(26) Paliwa kopalne, z których duża część jest importowana, nadal stanowią znaczną część koszyka energetycznego Słowenii (58 %), co przyczynia się do wzrostu cen oraz zmniejszenia ich stabilności, a tym samym wpływa na konkurencyjność. Ponadto Słowenia musiała polegać na transferze statystycznym, aby osiągnąć swój krajowy cel w zakresie energii ze źródeł odnawialnych (25 %). Pomimo osiągnięcia pewnego postępu konieczne są dalsze działania, które pozwolą przyspieszyć wprowadzanie odnawialnych źródeł energii we wszystkich sektorach, w tym upowszechnienie magazynowania energii oraz wdrażanie środków w zakresie efektywności energetycznej. Mimo że działania na rzecz efektywności energetycznej – zwłaszcza renowacja budynków – były nadal realizowane za pośrednictwem krajowych ram finansowania i różnych funduszy UE, w tym RRF, wzmożone działania podjęte przez Słowenię przyczynią się do osiągnięcia długoterminowych celów strategii renowacji dotyczących zmniejszenia zużycia energii w budynkach.

(27) Procedury wydawania pozwoleń i procedury administracyjne dotyczące instalacji wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych w skali sieci, w tym turbin wiatrowych, nadal stanowią główne wąskie gardło w zakresie odnawialnych źródeł energii w Słowenii. Chociaż poczyniono postępy w reformowaniu ram regulacyjnych, procedury środowiskowe i procedury na szczeblu gminnym nadal mogą trwać nawet kilka lat. Słowenia nie odnotowała wzrostu mocy wytwórczej energii wiatrowej od ponad dziesięciu lat, a wdrażanie nowych mocy fotowoltaicznych uległo znacznemu spowolnieniu w 2025 r. w porównaniu z poprzednimi trzema latami. Wyznaczenie obszarów przyspieszonego rozwoju pod instalacje wytwarzające energię ze źródeł odnawialnych, na których skutecznie uproszczono i skrócono procedury wydawania pozwoleń i procedury administracyjne, mogłoby przyczynić się do znacznego przyspieszenia wdrażania. Ponadto budowanie zdolności w formie szkoleń i dodatkowych zasobów dostępnych dla władz lokalnych mogłoby jeszcze bardziej przyspieszyć rozpatrywanie wniosków, a także przezwyciężyć lokalny sprzeciw. Jednocześnie regiony stopniowo wycofujące węgiel stoją w obliczu poważnych wyzwań w zakresie sprawiedliwej transformacji związanych z dywersyfikacją gospodarczą, przekwalifikowaniem siły roboczej i rozwojem infrastruktury czystej energii.

(28) Ograniczenia sieciowe, zwłaszcza na poziomie dystrybucji, zaczęły się zmniejszać, częściowo ze względu na realizację inwestycji w ramach RRF. Utrzymanie ciągłej integracji zdecentralizowanych odnawialnych źródeł energii, przy jednoczesnym zaspokojeniu rosnącego zapotrzebowania na energię elektryczną w wyniku elektryfikacji, będzie jednak wymagało znacznego zwiększenia inwestycji w sieci, w tym w cyfryzację.

(29) W kwestii wykorzystania zrównoważonego transportu Słowenia nadal pozostaje w tyle za resztą UE, a zależność od samochodów prywatnych utrzymuje się na bardzo wysokim poziomie. Transport drogowy pozostaje dominującym źródłem emisji gazów cieplarnianych, zanieczyszczenia powietrza oraz zużycia energii w tym sektorze. Wszystkie te wartości przewyższają średnią dla UE. Krok naprzód został zrobiony w ramach systemu uzależnionych od pokonanej odległości opłat pobieranych od pojazdów ciężkich. Obecnie – w ramach planu odbudowy i zwiększania odporności, instrumentu „Łącząc Europę" oraz programu polityki spójności – realizowanych jest wiele dużych inwestycji w kolej i elektromobilność. Nadal istnieje jednak istotna potrzeba zajęcia się kwestią podaży i wykorzystania zrównoważonego przewozu osób oraz kontynuowania inwestycji w odporną infrastrukturę kolejową wzdłuż korytarzy TEN-T, w tym odcinków transgranicznych, i przygotowania linii kolei dużych prędkości.

(30) Słowenia jest bardzo podatna na ryzyko związane z klimatem i często na nie narażona, w szczególności na powodzie, fale upałów, susze i pożary lasów, które rozkładają się nierównomiernie w poszczególnych regionach i mają negatywny wpływ na gospodarkę i społeczeństwo tego kraju. Pomimo rosnącego ryzyka Słowenia nadal charakteryzuje się jednym z najniższych wskaźników pokrycia ubezpieczeniem na wypadek ekstremalnych zdarzeń pogodowych i klimatycznych w UE, co pozostawia luki w ochronie finansowej i wskazuje na potrzeby w zakresie szerszego stosowania i upowszechniania mechanizmów ubezpieczeń od ryzyka zmiany klimatu. W 2025 r. Słowenia przyjęła nową ustawę o klimacie, która znacznie wzmocniła ramy zarządzania przystosowaniem się do zmiany klimatu. Słowenia przyjęła również regulację ([16]) ustanawiającą przepisy dotyczące budowy, użytkowania gruntów i innych działań na obszarach zagrożonych powodzią i erozją. Jest to jednak dopiero początek procesu, a skuteczna realizacja powiązanych działań w ramach polityki nadal opóźnia się na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym. Wdrażanie środków ochrony przeciwpowodziowej jest opóźnione, a rozwiązania oparte na zasobach przyrody nie zostały jeszcze systematycznie wdrożone we wszystkich sektorach. Pomimo poczynionych starań nadal istnieją również wyzwania związane z modernizacją infrastruktury wodnej, odbudową rozdrobnionych ekosystemów słodkowodnych, zmniejszeniem zanieczyszczenia wody oraz przeciwdziałaniem pogarszającemu się stanowi przyrody i ekosystemów Słowenii, co nadal osłabia odporność tego kraju na zmianę klimatu, odporność ekosystemu i odporność wodną.

(31) Utrzymujące się niedobory siły roboczej i niedopasowanie umiejętności osłabiają inwestycje i konkurencyjność w Słowenii. Około połowa przedsiębiorstw zgłasza niedobory pracowników, przy czym wskaźniki wakatów przekraczają średnią dla UE. Zmiany demograficzne, warunki pracy, niedobory kwalifikacji i niedopasowanie umiejętności pogłębiają te niedobory, w szczególności w edukacji, sektorze opieki, ICT, budownictwie oraz zawodach naukowych i technicznych, wymagających umiejętności w dziedzinie nauk przyrodniczych, technologii, inżynierii i matematyki (STEM). Słowenia boryka się ze znacznym niedoborem umiejętności ICT – 63,9 % przedsiębiorstw zgłasza niedobory umiejętności cyfrowych, a poziom umiejętności cyfrowych osób dorosłych pozostaje w tyle za średnią dla UE. Utrudnia to cyfryzację przedsiębiorstw i stanowi zagrożenie dla rozwoju kapitału ludzkiego. W związku z tym potrzebne są zachęty do zwiększania umiejętności i kompetencji cyfrowych. Ponadto najnowsze badanie OECD PISA dotyczące umiejętności uczniów wykazało niepokojącą tendencję spadkową w zakresie poziomu umiejętności podstawowych, a Międzynarodowe Badanie Kompetencji Komputerowych i Informacyjnych (ICILS) wykazało niski poziom umiejętności cyfrowych. Pojawiające się niedobory umiejętności ekologicznych jeszcze bardziej obciążą rynek pracy, przy czym przewiduje się, że zielone miejsca pracy będą stanowić 40 % wszystkich wakatów. Aby zaradzić niedoborowi siły roboczej, Słowenia polega na pracownikach zagranicznych, którzy stanowili 16 % siły roboczej w kraju i według prognoz do 2030 r. osiągną poziom 26 % ([17]). Słowenia stoi jednak przed wyzwaniami związanymi z przyciągnięciem wysoko wykwalifikowanych pracowników w porównaniu z pozostałymi państwami członkowskimi UE, potencjalnie ze względu na takie czynniki jak poziom dochodów, niski poziom cyfryzacji i włączenie społeczne w miejscu pracy ([18]). Powolne procedury administracyjne dotyczące migracji pracowników, trudności z uznawaniem kwalifikacji i włączeniem społecznym nadal stanowią barierę w zakresie przyciągania, rekrutowania i zatrzymywania talentów. Ponadto, aby dostosować się do zmian strukturalnych w społeczeństwie, konieczne będzie dalsze dostosowanie systemu edukacji do potrzeb rynku pracy, pełne wykorzystanie wykwalifikowanej siły roboczej poprzez zapewnienie narzędzi politycznych wspierających zmianę pracy, w tym starszych i nisko wykwalifikowanych pracowników, oraz wzmocnienie integracji pracowników migrujących na rynku pracy i w społeczeństwie.

([16]) Dekret w sprawie warunków i ograniczeń dotyczących interwencji przestrzennych oraz prowadzenia działalności na obszarach zagrożonych powodzią i związaną z nią erozją wód śródlądowych i morskich.

([17]) Zob. MoLFSAEO, Analiza razmer na trgu dela in rezultati srednje in dolgoročnih napovedi potreb trga dela do leta 2039, październik 2025 r.

([18]) Zob. IMAD, „Quality of Life Report – Development Report 2025" [„Sprawozdanie na temat jakości życia – sprawozdanie dotyczące rozwoju za 2025 r."].

(32) Chociaż nowsze dane pochodzące z badania aktywności ekonomicznej ludności (BAEL) wskazują na pewien postęp w latach 2022–2024, uczestnictwo osób dorosłych w szkoleniach utrzymuje się na niskim poziomie, znacznie poniżej średniej dla UE (badanie edukacji dorosłych z 2022 r., SI: 26,5 %, UE: 39,5 %), a także znacznie poniżej krajowego celu Słowenii na 2030 r. wynoszącego 60 %. Kluczowe znaczenie ma objęcie uczeniem się przez całe życie i szkoleniem całej populacji osób dorosłych, w tym słabszych grup społecznych. Odsetek osób dorosłych w Słowenii posiadających co najmniej podstawowe umiejętności cyfrowe zmniejszył się jeszcze bardziej w 2025 r. do 46,5 % (60,4 % w UE) i spowalnia transformację cyfrową. Słowenia zobowiązała się do opracowania ogólnokrajowego planu działania na rzecz umiejętności; przygotowania są jednak nadal na wczesnym etapie, co sprawia, że ocena jego potencjalnego wpływu jest nadal przedwczesna.

(33) Systematyczne, konkretne i terminowe angażowanie władz lokalnych i regionalnych, partnerów społecznych, społeczeństwa obywatelskiego i innych odpowiednich zainteresowanych stron pozostaje nieodzowne do zapewnienia szerokiego poczucia odpowiedzialności za pomyślne wdrażanie unijnych instrumentów finansowania, także w kontekście europejskiego semestru.

(34) W ramach planu odbudowy i zwiększania odporności w styczniu 2025 r. weszła w życie słoweńska reforma wynagrodzeń w sektorze publicznym, która umożliwiła stopniowe zwiększanie wynagrodzeń pracowników tego sektora, m.in. personelu opieki zdrowotnej i opieki długoterminowej oraz nauczycieli. Oprócz reformy wynagrodzeń w październiku 2025 r. wprowadzono nowy dodatek zimowy, a w styczniu 2026 r. ustawowe minimalne wynagrodzenie podwyższono o 16 %. W 2024 r. Słowenia wprowadziła również środki mające na celu poprawę warunków zatrudnienia i pracy w sektorze opieki zdrowotnej, opieki długoterminowej i opieki społecznej, takie jak stypendia dla pracowników służby zdrowia i opieki społecznej, ułatwienie uznawania kwalifikacji zawodowych zagranicznych pracowników służby zdrowia oraz pilotażowy program staży dla pielęgniarek i pielęgniarzy oraz osób świadczących opiekę (2024–2026), jednak część tych środków nie została jeszcze w pełni wdrożona. Niemniej jednak utrzymują się niedobory siły roboczej i kwalifikacji, a około 80 % pracodawców w tych sektorach zgłasza trudności ze znalezieniem pracowników, co utrudnia dostęp do usług opieki zdrowotnej i opieki długoterminowej oraz ich skuteczne świadczenie, w tym w wyludniających się regionach. W Słowenii można już odnotować niski udział pracowników służby zdrowia i opieki społecznej w całkowitym zatrudnieniu w porównaniu ze średnią OECD (7,8 % w porównaniu z 10,9 %, dane z 2023 r.) oraz mniejszą liczbę pielęgniarek i lekarzy na mieszkańca niż średnia UE ([19]). Warunki pracy w sektorze opieki zdrowotnej i opieki długoterminowej są trudne ze względu na duże obciążenie pracą obecnego personelu, w tym dłuższe godziny pracy, zmiany i pracę nocną, co zwiększa obciążenie fizyczne i emocjonalne oraz skutkuje częstszymi zwolnieniami chorobowymi ([20]). W przypadku niepodjęcia pilnych działań w ramach polityki oczekuje się dalszego pogorszenia sytuacji z powodu starzenia się społeczeństwa, przechodzenia pracowników na emeryturę oraz odpływu pracowników opieki do innych państw lub innych zawodów. Aby sprostać tym wyzwaniom, rząd przyjął strategię ustanawiającą kompleksowe ramy na rzecz wzmocnienia, rozwoju i zapewnienia długoterminowej stabilności, jeżeli chodzi o zasoby kadrowe w sektorze opieki zdrowotnej. Problem niedoboru pracowników dotyczy również zawodu nauczyciela, głównie ze względu na niski prestiż tego zawodu, a także obciążenia administracyjne.

(35) W kontekście bliskich powiązań między gospodarkami państw członkowskich należących do strefy euro i ich wspólnego wkładu w funkcjonowanie unii gospodarczej i walutowej Rada zaleciła w 2026 r. państwom członkowskim będącym członkami strefy euro podjęcie działań, w tym poprzez ich RRP, w celu wdrożenia zalecenia dotyczącego polityki gospodarczej strefy euro na 2026 r. W przypadku Słowenii zalecenie 1 ma pomóc we wdrożeniu pierwszego, drugiego i trzeciego zalecenia dotyczącego strefy euro, zalecenie 2 – we wdrożeniu czwartego zalecenia dotyczącego strefy euro, zalecenie 3 – we wdrożeniu siódmego, ósmego i dziewiątego zalecenia dotyczącego strefy euro, zalecenie 4 – we wdrożeniu siódmego zalecenia dotyczącego strefy euro, a zalecenie 5 – we wdrożeniu piątego zalecenia dotyczącego strefy euro.

([19]) W ramach nowo przyjętej przez Eurostat definicji zawodu pielęgniarki (zgodnie z unijną dyrektywą 2005/36/WE w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych) liczba pielęgniarek względem ludności jest znacznie niższa niż przy zastosowaniu szerszej definicji, na przykład definicji stosowanej w statystykach OECD dotyczących zdrowia.

([20]) Według słoweńskiego Zakładu Ubezpieczeń Zdrowotnych średnia utrata dni roboczych na pracownika z powodu zwolnienia chorobowego w 2025 r. wyniosła 8,6 dni, a wskaźnik absencji wyniósł 6,97 %. Ze sprawozdania końcowego w sprawie propagowania zawodów związanych z opieką długoterminową przez Ministerstwo Zdrowia (2024 r.) wynika, że w sektorze opieki długoterminowej 40 % pracowników pracuje ponad 41 godzin tygodniowo, a 10 % ponad 46 godzin tygodniowo.

(36) Biorąc pod uwagę kluczową rolę kapitału ludzkiego w zwiększaniu konkurencyjności i strategicznej autonomii Unii, w 2026 r. Rada zaleciła państwom członkowskim podjęcie pilnych działań w celu sprostania wyzwaniom strukturalnym związanym z kapitałem ludzkim w dziedzinie umiejętności, edukacji i szkoleń i ograniczającym konkurencyjność. Zalecenia krajowe na 2026 r. skierowane do Słowenii mogą przyczynić się do wdrożenia zalecenia Rady w sprawie kapitału ludzkiego w Unii.

NINIEJSZYM ZALECA Słowenii podjęcie w latach 2026 i 2027 działań mających na celu:

1. Podjęcie działań w celu kontroli wydatków netto, tak aby były one zgodne z maksymalnymi stopami wzrostu zaleconymi przez Radę w dniu 21 stycznia 2025 r., w związku z odchyleniem odnotowanym w 2025 r. i istotnym odchyleniem od zalecanego pułapu wydatków netto prognozowanym przez Komisję na 2026 r., przy jednoczesnym wykorzystaniu elastyczności w ramach krajowej klauzuli wyjścia uruchomionej przez Radę. Zwiększenie ogólnych wydatków na obronę i bezpieczeństwo oraz gotowości obronnej i w zakresie bezpieczeństwa, a jednocześnie zapewnienie stabilności długu i efektywności wydatków, a także stopniowe dostosowywanie budżetu w celu utrzymania strukturalnie wyższych wydatków na obronę. Zapewnienie, aby środki wprowadzane w celu złagodzenia skutków wzrostu cen energii miały charakter tymczasowy, były ukierunkowane na ochronę gospodarstw domowych znajdujących się w trudnej sytuacji lub zaspokojenie potrzeb przedsiębiorstw energochłonnych i utrzymywały zachęty do oszczędzania energii oraz aby koszty fiskalne tych środków były zgodne ze zobowiązaniami wynikającymi z ram fiskalnych UE. Przywrócenie równowagi dochodów podatkowych w kierunku źródeł bardziej sprzyjających wzrostowi i bardziej zrównoważonych. Poprawę efektywności wydatków publicznych, w szczególności poprzez wdrożenie przeglądów wydatków w obszarach generujących największe wydatki.

2. Zapewnienie ciągłości reform i inwestycji realizowanych w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności. Utrzymanie tempa realizacji projektów w ramach programów polityki spójności, w stosownych przypadkach w oparciu o realokację środków na priorytety strategiczne i elastyczność uzgodnioną w kontekście śródokresowego przeglądu ram polityki spójności.

3. Uproszczenie przepisów, udoskonalenie narzędzi regulacyjnych i zmniejszenie obciążeń administracyjnych dla przedsiębiorstw, w tym w odniesieniu do niektórych usług i zawodów regulowanych, a także zmniejszenie barier w handlu usługami. Zwiększenie konkurencyjności przez promowanie rotacji przedsiębiorstw i tworzenia przedsiębiorstw wysokiego wzrostu poprzez poprawę warunków dla inwestycji kapitałowych, w tym inwestycji kapitału wysokiego ryzyka, i dla inwestorów instytucjonalnych oraz warunków dla inwestycji w badania, rozwój i innowacje, z uwzględnieniem dysproporcji terytorialnych pod względem badań i rozwoju oraz produktywności. Przyspieszenie cyfryzacji usług publicznych, w tym poprzez poprawę interoperacyjności i ponownego wykorzystania danych.

4. Przyspieszenie wprowadzania odnawialnych źródeł energii i magazynowania energii, w tym dzięki usprawnieniu i przyspieszeniu procedur administracyjnych i procedur wydawania pozwoleń. Wzmocnienie infrastruktury sieci elektroenergetycznej na poziomie dystrybucji i wprowadzenie komponentów inteligentnych sieci. Ponadto przyspieszenie realizacji działań na rzecz efektywności energetycznej, w szczególności w sektorze budownictwa. Propagowanie elektryfikacji i cyfryzacji sektora transportowego oraz ukierunkowanie inwestycji na zrównoważony transport, w szczególności na sieć kolejową TEN-T oraz rozwój mobilności miejskiej i przewozu osób, z uwzględnieniem różnic terytorialnych. Dalsze wzmacnianie odporności na zmianę klimatu, odporności ekosystemu i odporności wodnej dzięki realizacji ukierunkowanych działań na rzecz przystosowania się do zmiany klimatu, ochrony przyrody i ochrony środowiska.

5. Rozwiązanie problemu niedoboru siły roboczej dzięki skuteczniejszemu zapewnianiu i nabywaniu umiejętności oraz kompetencji, w tym umiejętności podstawowych wśród uczniów, poprzez dalsze dostosowywanie systemu edukacji do potrzeb rynku pracy. Przyspieszenie procedur wydawania zezwoleń na pracę i uznawania kwalifikacji pracowników zagranicznych, w tym pracowników o wysokich kwalifikacjach. Wspieranie uczenia się przez całe życie, podnoszenia i zmiany kwalifikacji wszystkich osób dorosłych, w tym w zakresie podstawowych umiejętności cyfrowych. Dalszą poprawę pozapłacowych warunków pracy i atrakcyjności pracy, zwłaszcza w sektorach opieki zdrowotnej, społecznej i długoterminowej oraz nauczania.

Sporządzono w Brukseli dnia 10 lipca 2026 r.

W imieniu Rady

Przewodniczący

S. HARRIS